

som Staten finder det passende at fastsætte. Naar Staten med Hensyn til sit Skolevæsen dette, da har den efter mit Skjøn faaet Sit. Den kan fastsætte andre almindelige Grundregler for Kommunerne, men indenfor disse almindelige Grundregler forekommer det mig, at Kommunalbestyrelserne maa have en ganske anden Frihed saavel med Hensyn til det Beskaffelse som med Hensyn til Ordningen af selve Undervisningen, end her er Tale om at give dem. Her møde vi saaledes strax den Bestemmelse, at i hver Kommune skal der være to Slags Skoler, Forskoler osv. Nu gaar jeg ud fra den Lante, som fra Ministerens Standpunkt maa have ligget i denne Bestemmelse, og da siger jeg: Denne bestemte Befaling om Forskoleres Oprettelse tror jeg paa ingen Maade er heldig. Der gives efter min fulde Overbevisning mangfoldige Kommuner, som det vilde være aldeles urigtigt at paanøbe denne Deling af Skolerne. Kommuner f. Ex., som have en meget spædt Befolkning, vilde ganske vist have Nytte af slige Forskoler; men skulle de saa sammentrænge de andre Børn i een Skole, som skal have mindst 2 Klasser, ville enten mange af disse faae en altfor lang Skolevei, eller ogsaa vil der blive saa mange Skoler, at der bliver en ganske umulig Ordning. Nu siges der vel: ja men de ugunstige stillede Kommuner kunne faae en længere Udsættelse. Det kan gjerne være, men det er dog en Udsættelse, og det slaas alligevel fast som Regel, at noget Saadant i sin Tid skal udføres. Men naar vi, idet vi forhandle Lovforslaget, vide, at den deri optagne Regel i mangfoldige Tilfælde slet ikke kan passe, burde den slet ikke fastsættes som Regel. Og dette uheldige Forhold kommer ikke alene frem i de ugunstige stillede Kommuner; der kan ogsaa være heldigt stillede Kommuner, hvor Veien til Skolen er forholdsvis kort, men som allerede have indrettet deres Skolevæsen paa en videregaaende Maade, men hvor da denne aldeles vilde forrykkes ved at Børnene kastes ud omkring i Forskolerne. Med Hensyn til selve Forskolens Princip og navnlig med Hensyn til § 9, vedrørende Lærere og Lærereinder, forekommer det mig, at Ministeren har holdt sig til de tidligere Lovbestemmelser, og det kan vel neppe staa anderledes. Om Skoletiden i Forskolerne, nemlig 2 til 3 og 3 til 4 Timer daglig for Smaa børn, er der vistnok heller ikke Noget at sige. Naar jeg tager Slutningen af § 11, hvor der staar, at det med Hensyn til Skolelektur skal være tilladt at lempe sig efter Forholdene, naar der blot sørges for tiltrækkelig Ventilation, da maa jeg sige, at dette er meget lempeligt og vistnok altfor lempeligt. Thi Ventilation er dog ikke det eneste Krav, som maa stilles, der maa da ogsaa være Plads nok, og naar man undertiden hører, at private Børneskoler kunne være saaledes situerede, at de kun have 20 à 30 Kubikfod Rum til hvert Barn, da gaar dette dog vistnok ud over den Grændse,

som en Sundhedskommission vilde fastsætte. Med Hensyn til Undervisningstiden i Kommunesskoler, er jeg enig med det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (N. Andersen) i, at Indførelsen af en Hverdagskolegang vilde være aldeles urigtig, dersom den for ældste Klasse skal indskrænkes til at omfatte 18 Timer om Ugen i Vinterhalvaaret og 10 Timer om Ugen i Sommerhalvaaret (Udfrydelse). Der staar i Paragrafen, at i ældste Klasse skal der i Vinterhalvaaret undervises hver Spøgnedag i mindst 3 Timer, og i Sommerhalvaaret i 5 Dage af Ugen i mindst 2 Timer daglig; dette udgjør altsaa i Alt 18 og 10 Timer, og det finder jeg aldeles uigjennemsløret. At lade Børnene gaa i Skole i 5 Dage om Ugen om Sommeren, maaske ofte en lang Vej, for at være i Skolen i 2 Timer, og derpaa lade dem gaa hjem igjen, vilde jo være en fuldstændig Misbrug af Tiden. Dette er et overordentlig svagt Punkt, og jeg forstaaer ikke, hvem der i den Henseende har raadet den høitærede Minister Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det er Landsstinget, som har sat det ind). Jeg beder om Forladelse, det burde jeg have vidst; men da forundrer det mig dog, at den høitærede Minister ikke har gjort sin stærke Indflydelse gjældende paa dette Punkt, thi det er dog virkelig i høi Grad upraktisk af vor ærede Kollega paa den anden Side af Gangen, og jeg er overbevist om, at det ingen Steder kan lade sig gennemføre. Jeg er enig med det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds i, at naar man samlede disse Timer paa 3 Dage, hvorved man altsaa vilde være mere sikker paa at have dem de 3 Dage, vilde man faae langt mere Nytte af Skoleundervisningen, end naar man lægger dem paa 6 Skoledage; thi det er jo klart nok, at der vil komme forholdsvis langt flere Forlømmelser paa de 6 halve Dage end paa de 3 hele Dage, og i Sommerhalvaaret vilde jo det Meste af Dagen gaa til Spilbe med de 2 Timer. Nei, jeg troede rigtignok — set fra Affatterens Standpunkt og fra mine Modstanderes Standpunkt —, at, naar vi skulde gaa til en Omordning af Skolevæsenet, da var dette et af de Punkter, hvor man skulde anspore saavel Statens som Amternes og Sognekommunernes og ogsaa Privates Kræfter for at faae bedre Held og Fremgang i Undervisningen, og jeg havde da ventet, at Resultatet deraf skulde være blevet en bedre Almueundervisning end den, der nu leveres. Men naar man her taler om, at man vil gaa ned til 30 Børn i de lavere Klasser, da overbeviser det mig om, at, hvis denne Lov gennemføres paa denne Maade, saa vil Resultatet deraf blive det, at man kun vil faae det Samme for langt flere Penge. Man har set paa Lærerne, Skoleinspektørerne og alt dette saaledes, at man helt har glemt, hvorfor det Hele omhandles, thi — saaledes ser det